

הוא ידע את החומר אבל נכשל במבחן הזמנה למחייאות כפיים בנאומים דיפלומטיים

דניס קורזון

א

נאום – בין שהוא נאום פוליטי, דיפלומטי, או אפילו נאום לא פורמלי כמו נאום שמחות – אינו מתולוג. למוען של כל נאום יש נמען, או ליתר דיוק ברוב המקרים, קהל של נמענים. כשם שבשיחות חולין (סוגיה שמטופלת כחלק של ניתוח שיחות – Conversational Analysis) המוען נותן סימנים נרמדים או ברורים שהוא מזמין תגובה כלשהי מן הנמען, לדוגמה, הצגת שאלה מזמינה תשובה כתגובה; כך גם בנאום.¹ הנואם נותן סימנים שהוא מצפה לתגובות מהקהל. הקהל בנאומים לא פודמליים מגיב באופן ספונטני למה שהנואם אומר. אבל תגובת הקהל לנאומים פוליטיים היא קצת פחות ספונטנית, ותגובת הקהל לנאום דיפלומטי נראית בגדר תגובה מנומסת בלבד. במקרה של נאום פוליטי, הקהל יכול להראות את אהדתו למה שהנואם אומר או את סלידתו (affiliation או disaffiliation), או אפילו להביע את רגשותיו כלפי הנואם עצמו. לעומת זאת, כתגובה לנאום דיפלומטי מקובל יותר לתת רק סימני אהדה במחייאות כפיים. קריאות גנאי וכח הנישאות באספות פוליטיות, יכולות להוביל ללא ספק לתקרית דיפלומטית חמורה.

צריך להבדיל בין קבוצות נמענים: יש קהל שנוכח באירוע שבו המוען נושא את נאומו. אם האירוע חשוב מאוד, הטלוויזיה מעבירה אותו גם לקהל אחר – הצופים בבית – שאין להם השפעה ישירה על הנואם, וכל תגובה אינה מגיעה אליו. וכן יש קהל שקורא את הנואם דרך הפרשנות בעיתונות ובאמצעי תקשורת אחרים. במאמר הנוכחי, אנו מתייחסים אך ורק לקהל הנוכח באירוע.

באירועים דיפלומטיים ופוליטיים תוכן הנאומים בדרך כלל אינו מפתיע. הנמענים מצפים לביטויים הנדושים הרגילים ומקבלים אותם. בעצם אין בהם שום חומר שאפשר להגיד עליו שהוא מעניין או ראוי לפרסום. במונחים של כמות אינפורמציה חדשה, ניתן להגיד שבנאומים דיפלומטיים היא בדרך כלל קרובה לאפס.² רק אם חסר אזכור כלשהו, שהקהל ציפה לו ולא

* הגרסה הראשונה של מאמר זה נכתבה קודם רצח ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין ז"ל. אני מקדיש את המאמר לזכרו.

1 המאמר הוא המשך המחקר לאירוע שניתחתי בהרצאתי בכנס הראשון לסוציולוגיה דיפלומטית באוניברסיטת בר-אילן בינואר 1995. לניתוח ראה Kurzon, 1996. רצוני להודות לקורא האנונימי שהציע תיקונים הכרחיים בגרסה המקורית.

2 אין טוב מלצטט את אחד האישים שהופיע באופן קבוע בטקסים הנדונים כאן. בטקס בווישינגטון בסוף ספטמבר 1995, בחתימת ההסכם הנקרא "אוסלו ב" בין ישראל לרשות הפלשתינאית, אמר ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין הנואם האחרון בטקס זה: "Our speeches are already repeating themselves".

קבל אותו, אפשר לומר על "הרשות" גם כמובן הפנימי וגם כמובן היומיומי. אפשר לומר אותו דבר לגבי המשלב הלשוני או המגנן שהנאם מציע בו את רדיו. ובכל זאת, למרות כל הקלישות, הקהל מחא כפיים.

נאומים פוליטיים ונאומים דיפלומטיים שייכים לאותה קבוצת שיח, אבל ניתן גם להגדיר את הנאום הדיפלומטי כחלק מצדו של הנאום הפוליטי, כי בשני המקרים הנאום בדרך כלל פוליטיקה במקצועו, ומטרתו כשני סוגי הנאום דומה – לקדם את עצמו בדרך הפוליטית. יתר על כן, לשני סוגי הנאום יש תגובה דומה. אבל בכל זאת, יש להבדיל ביניהם במיוחד לאור העובדה שהפוליטיקה בנואמו הפוליטי נותן סימנים ברורים ומפורשים שהוא מומין מחיאת כפיים, וסימנים אלה אינם כהנחה מילולית. די לפעמים להניח ידיום כדי לעודד תגובה חיובית מרקול. בנוסם הדיפלומטי, הסימנים מצד הנאום הם מתחכמים הרבה יותר ונרמזים. מטרת מאמר זה היא להביא ממצאים נוספים לבריקה רחבה יותר של הסימנים ההטכניקות שנואמים כצלי ניסיון משתמשים בהם כדי להזמין את תגובה הקהל הרצויה, וגם לבריקה משך התגובות ברמה שבהיה שמחיא כפיים מתארכת, כך הנאום משיג טוב יותר את מטרתו: לזכות באהדת הקהל ובפירח מוליטיים דיפלומטיים שעשויים לזכות מכך.

לפעמים, שימוש בטכניקה של המנוח מחיאת כפיים אינו מוביל בהכרח לתגובה הרצויה. סיבה כסיתית אחת להעדר מחיאת כפיים היא "עייפות הקהל" ("audience fatigue", Kutson, 1996). עייפות זו באה לידי ביטוי בארבע נטרות עקרויות: 1. כאשר הקהל הגיב כבר מספר פעמים לאותו נאום; 2. כאשר הקהל כבר הגיב זמן קצר לפני כן במשך אותו נאום; 3. נאום אחר אחר אותו דבר הזה כבר למחאה כפיים; 4. מאז חזרה הטקס עבר די הרבה זמן, והקהל ההעתיק פגל התנשם. העניפה הלחה במניבות: הקהל אולי חושב שהוא כבר הרבה זמן, והקהל פעמים לנאום הנכח, וחסם דבר יוצא הדופן לא נאמר כדי להצדיק מחיאת כפיים נוספת. או הקהל חושב שהוא הגיב על אותו נשוא כנאום קודם, ולכן אין צורך בתגובה חוזרת.

יש להבדיל בין עייפות הקהל ובין מחיאת כפיים לא מלהלכה. זו מופיעה בשתי צורות: 1. יש שקט בין שני הנשואים המומין מחיאת כפיים התחלה המציאה עצמה. הנאום המין במשורח את התגובה הרצויה מוקלה, אבל הקהל אינו נענה מיד (כאן אנחנו מדברים על שהקו של פתח משפחה חוצה בדרך כלל, ונאום ממשך בדבריו אחרי השקט הזה, וכאשר הוא אומר את המילים הראשונות, רק אז הקהל מבין את כוונתו ומגיב בהתאם (דאה דוגמות להלן)). 2. אדם אחד מתחיל לנחא כפיים, ואחרים מצטרפים בהיסוס. בטקס הנדון כאמור זה (ראה לוקן) לא היה מקרה כזה, אבל בטקס שהתקיים שנה לפני כן, הנשיא קלינטון התחיל לנחא כפיים כאשר צחק רבין הגיע לסוף הקטע הזה:

We have come to try and put an end to the hostilities so that our children and our children's children will no longer experience the painful cost of war, violence and terror.

[נאום מנסים לסיים את העוינות כך שליריע ותכרע לא יזרח עוד את מחיר המלחמה, והילמות המחרון.]

הנשיא המנחם בגין לקלינטון, אולי מסיימת של נישוח, חשלי מוחך הערבה. על כל פנים, קלינטון חת המנחה המסובך שערך לזכר אהנו. אשר למנחה והכמים והכרד באסיפה פוליטית, ניין לוח (Lemas, 1993) מנע שהנחה אהנה על ידי אדם אחר בקהל מצביעה על כך שרוב העיבור מוחך

על ההודמנת להראות אהרה לפני הנאום. אפשר לתקן את המצב על ידי מחיאת כפיים מאוחרת. במקרה כזה, הקהל אינו מגיב לכיטוי מסוים של הנאום אלא להודמנת למחא כפיים שיצר מוחא הכפיים הברדד. ביניהם השיח, בדרך כלל, אנו לא מדברים על כללים מדעיים בהקשר זה. שלא כמו בכללי חילוף בשוחות חולין (wuro-taking rules), כאן מדברים על נסיוות על גורמות של אינטראקציה: בנקודות מסוימות יש אפשרות לחילוף (בין המנחם למנחם), אבל בנואמים יש הרבה פחות דואות כנושא זה מאשר בשיחות חולין.

הפורמליות של אירוע דיפלומטי מן הסוג הנדון כאן מתבטאת לא רק בשימוש במשלב שפה פורמלי יותר; כל האירוע נראה כמו הצגה מבחימת היסב. האישים יוצאים לסקום הטקס מלווים בחיילים מכרים מצוחצחים (בארוחת-הברית המלווים הם בדרך כלל הנוחחים). יש סדר לכל מרכיב של הטקס. כל משתתף יודע מתי לשבת, מתי לקום, מתי תור לרבר, לחתום על מספר ולצאת מהמקום. כל הריגה מהטקסיוו בלולט ותופסת ללא קשי את כותרות העיתונות. זוגות מובהקת אחת בקשר לתהליכים הדיפלומטיים במזרח התיכון הייתה התקריח בקיור 1994 כאשר יאסר ערפאת, יידי אשייף, לא חתם (אולי שכח לחתום) על כמה מפות שכבר חתם עליהן ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין.

האירוע הדיפלומטי שאני ברוך במאמר זה הוא הטקס של חתימת הסכם הזכנה בין ישראל לירדן כחושנעטון, ארה"ב, 25 ביולי 1994. את התכונות הספציפיות העשויות להוביל למחא כפיים העליוו במחקרי הקודם (Kutson, 1996) שבו בדקו את ההזמנת למחא כפיים למחא חתימת ההסכם בין ישראל לאשייף ברושנעטון בספטמבר 1993. כאן, אבדוק את תגובה הקהל, בעיקר לאום של יצחק רבין, ראש ממשלת ישראל, ואנסה להציג נרמדת לשתיות באופיים והתגובה הנמשך. כמו כן אמודד את משך מחיאת הכפיים, שאפשר להציג שהיא מראה על הגללת הנאום בדבריו. מבחינה זאת ניתן לבדוק כל נאום מבחינת הצלחתו לרכוש את אהדת הקהל. אף על פי שהנחתה מתמקד באום אחד של אדם אחר, יצחק רבין, ולכל אדם יש תגובה לשוחות אידולקטיויות, הניתנת הקודם של (Kutson, 1996), המבסס על שבעה נסמכים וכן אחת מהם של רבין (הנראמים האחרים הם הנשיא קלינטון, שנאם פעמיים, מנכ"ח המדינת וכן קייטסופו, שד החוץ הרוסי אנריי קודיב, שמנח פרס, יאסר ערפאת ואבו מאזין). מראה על הכלליות של גישתי.

ב

אפשר להבדיל בין שני החותמים המשפיעים על הקהל, ומביאים אותו להגיב במחא כפיים: 1. תוכן הנשוא שאחריז באה מחיאת כפיים, 2. קצב הדיבור, היינו מספר הברח בתוך זמן מוקצב (בחיזת של שניות מעטות) ומספר ההפסקות. המחקר הראשונה על מחיאת כפיים נעשה בידי אטקינסון (Atkinson, 1984, 1985) על נאומים פוליטיים בבריטניה, במיוחד על הנאומים של וודרווזן כן, אחד המנהיגים לשעבר של מפלגת העבודה הבריטית. הוא מומקי בהשענה הענין המפכיל למחא כפיים, ומנסה לחח השוכות לשאלה (1984, עמ' 34): אילו מנחם הקהל מסריך כראיים למחא כפיים? ומהו כמה מהמסרים שמענינים באומים: ראשית, ונאום מציד אה התכונה הכללית, את הקונטנטוס; ונאום שרדה לאנשים שבעני הנאום וגם בעני הקהל מערחה לחם מתבטאת. לסיכום, וזא מדבר לא בשנו בלבה, אלא בשש כל הקהל. שנית, ונחך עשוי הסיטואציה שהנאום הוא חלק ממנה. באומים והפוליטיים, שאטקינסון ביק, הקהל גישה לשעבר מילים חדיכות על המפלגה ושל מנהיגים והפוליטיקאים מאותו מנהח הדבר בקיחות וכו

במאמר זה אני מתייחס אך ורק לנאום של יצחק רבין בטקס בהשיגתו כילי, 1994, ורצתי להציג הוכחות שרבין ידע איך להזמין מחצית כפיים, כלומר הוא הכיר את האסטרטגיה המתועבת. אמנם הוא לא קיבל אותו מספר מחציות כפיים כזה שקיבל הנשיא קלינטון, אבל הוא בכל זאת זכה למספר לו מבוסס מהן. יש לזכור שגאומטריה היא האחרון במדרג נאומים, וייתכן שעיבוד הקהל השפיע על התוצאות. בטקס היו שלושה נאומים בסך הכול: המארח של האירוע, נשיא ארצות-הברית ביל קלינטון, שנאם כמובן ראשון, המלך חוסיין היה השני, והשלישי היה יצחק רבין. טבלה 1 מציגה את האורך של כל נאום, ואת מספר מחציות כפיים שכל נאום קיבל.

טבלה 1: משך הנאום ומספר מחציות הכפיים

משך הנאום בדקות	מחציות כפיים
9.26	9
4.52	2
9.42	7

המפירה מכתה למחציות כפיים במהלך הנאום ולא במספר. מחציות כפיים בטון הנאום נעויות בהסתברות של 100%. אם הקהל אינו מוחא כפיים בשלב זה, התוצאה תהיה הקרית דילמוסיה חמורה. יש לציין שהנאום של המלך חוסיין היה הקצר מבין השלושה, והסוּת הוא קיבל הרבה פחות מחציות כפיים מקלינטון ומרבין, אבל ייתכן שהסיבה לכך היא הקצב האיטי המכני של כריכות.

בסעיף זה נבדוק את העד הסמוּס של ההוסמה למחצית כפיים. היינו את מרכיב הטקן שיכלים להוביל אליהן. אם מדובר בנאומים דילמוסיים ככלל, אין חשבה דילמוסיית חדה מראש, מפני שהיכל לפי מסרה הטקס שנאומים בו. במקרה שלעו נרשאו של הטקס של נאומים המרכיבים היה די כרוך - שלום בין ישראל לירדן, בערס, שלום במזרח הירדן ככלל. לכן מצפים שהנרשאים המרכיבים של הנאומים, הנרשאים שמתקיימים כהוסמה למחצית כפיים הם אלו שמעדיפים ברשימה להלן (טבלה 2). חובה לציין בשלב זה, ונרדך לזכור המיד, שלא כל פעם שאורך הנרשאים נשפע, התוצאה האוטומטית היא מחצית כפיים. כל אובדן של נרשאו ולהוסי הוא הוסמה למחצית כפיים, אבל לקהל יש אפשרות לטרב להענות אלו (ואם סעיף א לעיל, למשל עייפות הקהל). הרשימה מבוססת על קודון (Kuzzon, 1996).

טבלה 2: הנרשאים הנאומיים בטאונים דילמוסיים

הצעת תוצח לארשיים ואובדן שפוחים
שלום
חבר (ללא שלום) לעוסת הערוד (ל-שלום)
אי-כישלון (התעללות במשא וטקן)
עברות
אומץ והסתברות

כלפי המלמלת המתועבת. לעומת זאת, הקוסמוס שברק טקס דילמוסי ושברק הנאומים שהם חלק אינטגרלי מן הטקס, נותן מן הדיב לחיוב הנאומים. לטביקות שסובליות למחצית הכפיים של הקהל קורא אסקיטון ימלכות כפיים (claptrap): תנאום מבין את קהל, ומצפה מוטו למחצית הכפיים בעקרה המציפיה. בנוסף, מתיאית הכפיים מתחילה קצת לפני או מיד אחרי נקודת השלמה אסררת (1974, a possible completion point, Sacks et al.). דרבר זה מעיד על האופי של נאומים כדאלוגים בין הנהגם לקהל.

יש נרשאים אחרים שמופיעים לעיתים קרובות בנאומים פוליטיים או דילמוסיים בצורה סימטורית. לפי המחקר של גייס (Geiss, 1987), הנרשאים האמריקניים משתמשים בסימטורית אלו כנאומים לשכב את האוזניים להמוך במדיניות, ואו הן הוסכות למעין מיתוסיים. גייס נרס שהסיבה לשימוש של המיתוסיים הן: 1. יש לחשוב במיתוסיים סיכתיים; 2. הדבה יותו קל לזכור תוצרות סיכתיים מטרות מתאורית מסובכות, וגם התאוריות השפוטות הן אלגנטיות יותר; 3. לתוצרות פשוטות יש פירוטת פשוטים; 4. הן גם מרשכות יותר מתאוריות מסובכות. כך למשל, ביהו העלילית נאמים מרכיבים על יזמנויג האמין ומשתמשים בבטוויים כגון 'מאוריים אצתי', שהם מין מיתוסיים העשירים להסודי את האמת. דוגמה מובהקת בהיסטוריה של המנה הנרשאים הוא הנשיא פרנקלין רוזוולט שנבטו נשמה בסוד כדי לא לשכוד את מיתוסי יזמנויג הנרשין. אודו מרוביז כעד אותו יזמנויג (The Chamber), כעתי שצביע על מתאוריק שש בעברות ביהו הנרשין, ולא על אדם שזו רק באמצעות כיסא גלגלים או קביים.

הלסון (Wilson, 1990) רהגה את המיתוסיים כמספורות יסודיות: העלילתיים המשמיע נאום בנרשאו דילמוסי אינו מרכיב לקהל המצביעים שלו אלא לציבור בין-לאומי. מיתוסיים הם חלק של העם, ושייכים רק למטרה הלאומית, כנראה שאין מיתוסיים בין-לאומיים; למטרות, ונותן חילסון, יש יזמנויג מרכיב כמקשות פוליטיות. כדרך כלל מספורות יכולות לעזור בהסוד של טענה פוליטית מוככות בכך שהן מצמצמות טענה כאלו לצורה מספורית (1990, עמ' 104). זור על כן, פוליטיקאים וחרים על דביעים אם לא באותן מליים עצמן לפחות ררך מספורות כסיסות שרררות נקרות פכט מספורות על העולם, ושעומכות או מתאשרות כדרך שצנעו מרכיבים על העולם (1990, עמ' 127). אבל חילסון מרה שיש בנישות מבעיית הכינה ההיגנולית, כי יש להחליט גם הנכבה והלכות יצרת מטרה קונקרטית ספציפית שמולה אפשר להצריך טענה אידאולוגית מספורת, או אם השענה שהיאולוגית הלקיחות נוכעות ממטרות קיימות. מספורות ומספורות כסיסות שיש בכך כדי ליצוד התנה אידאולוגית ספציפית של העולם הפוליטי (1990, עמ' 129).

בסוף לחיוב יש חוסה פראלינוסיטיות שפוחית להוביל למחצית כפיים. הוסמה לקצב היסוד ולהוסקות עוצות כריכות (שחיקות). כנאומים פוליטיים, לפי אסקיטון (Alkisson, 1984), יש בידי כלל העמח קצב לפי מחצית הכפיים, אבל כנאומים דילמוסיים שברק יש תוסה כרוח לפי מחצית כפיים.

3 זה הוסמה ורשיון שפוח מילון מקסוודר הכריסי, אבל מילון הססר התאוריקי נותן את הדיבור העברי כיהו - preconditions necessary. השימוש בגל אסקיטון הוא שפוח מליים פשוט.

ברוך בכל נשוא נשוא המופיע בסבלה 2, אם הנכבד הזממש:
באשר לנשוא הראשון, בהקצת חודה לאישים ספציפיים ואזכור שמוותיהם פונה רבין לנשיא
קליטתן ואומר לי שירות:
(1.1) a final and a permanent (0.6) treaty of peace.
XXXXXXXXXX

Thank you for all you have done for us (0.8) and what you will do. (1.3) We
embark
XXXXXXXXXXXXXXXXXX
we embark on a road...

תשובה הקולל מאחות לבוא. רבין מחכה 1.3 שניות לתגובה מתאימה, אבל לא מקבל אותה. והוא
ממשיך "we embark". למרות התיסוס ההתחלתי, הקלה בסופו של דבר עצר אותו באמצע
השטות, והבין חייב לחזור על דבריו.

במשך נאמו רבין אמר:
you have already established your place (0.7) in our history, (0.5) an honourable
place. (0.9) and thank you, our heartfelt gratitude
XXXXXXXXXXXX
our heartfelt gratitude goes...

אם כן יש המסס קל בקלה, אבל על רבין ערד פעם לחזור על ציווף המילים הקטער (עם שני
לדבר מהנה אוחה - מ לול; ולכן הוא ידגשו חזרתו). בהמשך רבין מבטע תורה
שני המזיה ורן קייסטר, ולצוות וגם למפדיי ממשל קודמים שביקשו במשך שנים לבנו
לרם:
between Israel and Jordan and the other Arab peoples. (1.2) Your excellency,
XXXXXXXXXX

הדואה הכימים בשלב זה היא קצרה מאוד (רק שתי שניות), אולי משום שמהיא הכפיים הקודמ
תעוררה לא יחד מחצי דק; למי כן. כמקרים כאלה יש שלוש אפשרויות לגבי תגובת הקול:
(1) שתיקה בין המלה האחרונה ותחילת מהיא הכפיים, (2) מהיא הכפיים היא קצרה מאוד,
(3) אין מהיא כפיים.

הנשא השני, השלום, מתבטא בהשוואה בין העבר לעתיד. נתבונן בדוגמות האלה:
A million of eyes (1.4) in the Middle East are looking (0.8) at us now (0.8) with
great heartfelt hope (0.9) that our children (1.0) and grandchildren (1.1) will
know no more war. (1.3) Ladies and Gentlemen
XXXXXXXXXXXX

במהות שירות, הברו או מלה מודגשת (בסבב מודגש) מסמלת המענה; הכפיים
כפיים על סמך השקט בשניות חלף עשית; חשוורה של האוח X מסמלת מהיא
הוא

מראות כפיים בטאטום זימלמטיים 101
I start by the Hebrew word (1.2) shalom. (1.3)
XXXXXXXXXXXX

עם זאת תגובת הקולל לא הייתה ספונטנית כל עיקר. הנמענים חיכו יותר משנייה קודם שהתחילו
למחוא כפיים. יכל להיות שהקולל "הרגיש" שהו רק חחילה נאום, ומקום מיי להגיב בצורה
חזיכית כל כך. בסופו של דבר, מר רבין הצליח במשימתו וקיבל את התגובה הצפויה מהקולל.
נשוא שחזכנו אינו נבלל כחור הרשימה לעיל (סבלה 2) מחיחס לאודיעים שהתרחשו באוחה
עט בראורה שבמכנו אמריקה, שהייתה בעיצומה של מלחמת אויב. רבין מוכיח את עזרת ישראל
במשלוח סיוע רפואי צבאי לאזור:

when we are celebrating here in Washington, (1.3) Israeli defence (1.1) soldiers
(0.9) and medical units are trying to save (1.0) the lives of thousands if not
more (0.7) of people on the verge of death in Rwanda (1.1)
XXXXXXXXXXXX

גם כן, ש שתיקה קצרה בין המילים האחרונות של הנאום לתגובת הקולל, מסיבה שאינה ברורה.
אין כן סימן ברור של עייפות הקולל, אם כי הנאום של רבין היה השלישי והאחרון בטקס, ויחד
משלוש דקות כבר עבר בתוך הנאום. מתקבל יותר על הדעת שנושא הטבע אינו קשור ישירות
לנשא הטקס, והקולל מגיב קצת באישיות למה שהוא למעשה מחמאה עצמית של ישראל.

באשר לנשואים האחרים הקשורים לנשא על של שלום בנן אומץ ההסכנות, ייתכן שלא
הוא מקום לדבר עליהם בהקשר שלום בין ישראל לירדן. החיחס בין שתי המדינות לא היו
עונים ממש בשנים האחרונות הקודמות להסכם, והיו פרישות חשאיות בין המדינות כמו פעמים
מבט. למיכך לא מודבר כן על אומץ וטיעונים, וגם לא על עבודה רבה לקצת שלום, מפני
שהערה בעינת מעמחה בין שתי המדינות כנן שסיים קלים במבט. אין זה בטאטום בטקס
הו לעצמים מודיעי לבט כמו זה של פרטנת הודך בחיחס בין ישראל והפלשתינים. בטקס
מושעממן בנננ 1992 היו מספר אזכורים לנשואים כונן אומץ ועבודה, למשל, בטאטום אמר פרטנת
זיי אשירי:

הקולל אינו מעל כחוד, כמובן, אבל אם מספר אנשים מודיעים לחיב, לו שיה תן רב עי שהקולל
כלל מספרו לתגובה. אצונו מוכיחס על זמן של חלק שריו:

הקולל אינו מעל כחוד, כמובן, אבל אם מספר אנשים מודיעים לחיב, לו שיה תן רב עי שהקולל
כלל מספרו לתגובה. אצונו מוכיחס על זמן של חלק שריו:

קבוצת הפרמטרים השנייה בניתוח דגן היא פראלינגוויסטי כבשעה. אנו נבדוק בעיקר שני פרמטרים הקשורים זה לזה: קצב הדיבור והמסקות קצרות (שחיקות). השאלה העיקרית היא אם האמת הקצב מובילה למחיאא כפיים, או אם האמת הקצב מובילה לאותה תוצאה. אסקינתן במקוריו (1984, 1985, Alkinson) מציין שהפולטימיקאי מאיץ את קצב הדיבור לקראת מחיאא הכפיים של הקהל שלו. לעומת זאת, בנאומים דילומטיים האמת הקצב בולט יותר מאשר האמת הקצב כאסטרטגיה בהזמנת מחיאא כפיים. גם המסקות ברצף הדיבור תרמות לאמת הקצב. אבל צריך לזכור שלא בכל פעם שיש האמה כזאת, התוצבה היא מחיאא כפיים, ולעומת גם האמת הקצב יכולה להוביל למחיאא כפיים, אף על פי שכמקרה כזה מתקבל יותר על הדינת שוחנון הפכע הוא הגורם למחיאא הכפיים. כפי שצינינו לעיל (כספיו א), איננו מדרים כגן כמתחים של כללים אלא כמתחים של נטיות או נרמות.

אפשר למרד קצב הדיבור על פי מדידת מספר הברות ממוצע בשנייה קצת ריבד קצו מסרים. אפשר גם למדוד את הקצב על פי מספר ממוצע של הברות ממוצעות בשנייה. אנגלית היא שעה שבה הברות ממוצעות מופיעות בהכדלי זמן שווים (stress-timed). אם לקטע נתון יש יותר הברות ממוצעות אזי קצב הדיבור מואט באופן ארומטי. זה קורה כמייחז כאשר תבוח מוסעמות מופיעות סמוכות זו לזו, כמו בנאום של רבין:

our children (1.0) and grandchildren (1.1)... will know so more war.

הקצב המואט אינו בהכרח תוצאה של התאמה בין הקצב ממוצעת מספר הברות בשנייה למספר הברות ממוצעות בשנייה, אבל לעתים קרובות ההתאמה נברחה.

ענין אחר הקשור לקצב הדיבור הוא מדידת היחידה שבתוכה ניתן למדוד את הקצב. באופן טבעי היחידה שהתקנה משמעותית בה יותר מוצי שנייה כגבול של היחידה; וכאן שוחקה. סוף ממהה תוכידי משמש כגבול (דחייני, transition-relevance place). היחידה התרבה ביותר בשלושת הנאומים הייתה בנאום הגשיא קלינטון:

air corridor between the two countries and give free access to third-country tourists traveling between their two nations.

אורך היחידה היה 7.9 שניות. אבל בדרך כלל אורך היחידה נע בין 0.5 שניות ל3 שניות (בממוצע 1.8 שניות). לחלל נחלק את ההזמנת למחיאא הכפיים של רבין לקטגוריות שונות שסביעיות או על האמת הקצב או על האמת הקצב מכיוון שנחמקו רק כהזמנת הקהל למוט של יחוק רבין. נחלק לחוד על קטעים אחרים שנוצחו כספיו ג לעיל, בייחוד על פי הזמנת אורחות.

מקרה מובהק של האמת הקצב הוא הפכע הזה של רבין (מקוטס 1):

you have already established your place (0.7) in our history. (0.5) an honourable place. (0.9) and thank you, our heartfelt gratitude

XXXXXXXX

our heartfelt gratitude goes

הקצת חולק לארבע יחידות שגבולן הוא הפסקה כריכה. התוצנים המצביעים במקרה זה על האמה הם כלקמן. היחידות והמדידת מסומנת באותיות א-ג:

102 דניס קורוז
the difficult decision we reached together was one that required great and exceptional courage.

בסקס ביולי 1994 רק המלך חוסיין דיבר על אומץ בנאומו הקצר:
in their maturity (1.8) and their courage. (1.9) and in what I have (0.8) been blessed with (.) — their trust and confidence

אל כגן הוא לא דיבר על האומץ של האגשים העומים שלום כפנישות דילומטיות, אלא על האומץ של העם הירדני.

7

רצוני להודיש בקיצור גם לעוד נושא, או ליתר דיוק לאסטרטגיה נפוצה לעידוד תגובה הקהל. שאני מופיע בשכלו 2 בספיו ג לעיל הוא אוקורס בין-סקססואליים (intersexuality). בסקס התנד לא היה אוקורס כאלו, אבל בסקס 1993 בין ישראל לאשיון היה אוקורס לתניך ההודי ולעזרי היו מעמרים כלמים למחיאא כפיים, אבל אוקורס לקראן המוסלמי לא קיבלו כל תגובה. האוכרד של שמעון פרס: "שלום שלום לחוק ולקורב. אמר ה' ודפאחירי (ישעיה מ. יט) לא גור אפנס מחיאא כפיים מדיתי. אך הגביר ללא ספק את מחיאא הכפיים כסוף נאומו שנית אחרית אחר האוכרד. מאיך, לא קיבל כל תגובה הפכע של הנשיא קלינטון באותו סקס בקשר לקראן:

And the Koran teaches that if the enemy inclines toward peace, do thou also incline toward peace

[הקוראן מלמד שאם האויב נוטה לשלום, גם עליך לנטות לשלום]

לא רק ציטוטים הם גורם למחיאא כפיים, אלא גם רמיות, למשל, מחיאא כפיים טרעיות שנמשכו למעלה 150 שניות (ראה ספיו ו להלן) קיבלו דברי רבין באותו סקס:

Enough of blood and tears. Enough!

[די כרם ודעשות. די!]

הכרס הם רמיות לאוזי הנאומים המפורסמים של הינטמון צירפיל, ראש ממשלת בריטניה ככלומת העולם השנייה:

I have nothing to offer but blood, toil, tears and sweat
[אין לי מה להציע אלא דם, עמל, רעשות היעה]

עד הזמנה מסקס אנוי. הזמנה היחידה של מחיאא כפיים באמצע נאום בסקס כערכה לקראת מוחת מוכב תבול בין ישראל ליחן באוקטובר 1994 הייתה לא רק תוצאה של אוכרד מוציך (דעס ב יז) סנת תסיר הידני חסן, אלא גם מפני שהיא ציטט את המקור כמברייח:

And if I may quote the Bible:

יש ירידה ברורה בקצב הן במספר הברות בשנייה הן במספר הברות משמעות. אבל הקצב אינו יורד בקביעות. יש קפיצות בקצב, זה טבעי גם אם כמותו של רבץ יש ירידה בין היחידה הראשונה ליחידה האחרונה. מספר הברות בשנייה יורד ל-1 ביחידה ה-4 אבל אז הוא עלה ל-4.4 ביחידה 1. הקצב יורד עוד פעם עד יחידה 4 (2.4) כאשר רבץ אומד באיטיות *will know no more war* "לכל מילה יש המשמה (חזן משתי ה-*will*). בקריאה זאת רבץ מומן מחיאת כפיים, אבל הוא אינו מקבל אותה מיר. חלקי הקטע בהזמנה מודגש בשוואק של 3.3 שניות שבה רבץ מוחה. חזן או הקול נענה: יש מתיאת כפיים, אבל לזמן קצר (ראה להלן). אפשר להגיע לאותן מסקנות מבריקה מספר ההברות המועטות. יש ירידה משמעותית 4.40 ביחידה הראשונה עד 1.7 ביחידה השמינית כאשר רבץ מתנה לנעמה הקול (ירידה של 61%). זאת "*Ladies and Gentlemen*" הוא מבטא קצת מהר יותר, מפני שהוא עבר את הבקודה שבה ציפה למחיות כפיים. הקול מפרע לו באמצע המילה "*Gentlemen*".

כשני המקרים אפשר לראות את ההאטה גם במידות השוואתיות. בקטע הראשון אורך הקטע כן הכול הוא 10.7 שניות, וזמן הקטע הוא 20.2 שניות, וזמן כל השוואתיות הוא 9.1 שניות. לאורך הקטע הוא כ-45% - אורך הקטע הוא 20.2 שניות, וזמן כל השוואתיות הוא 9.1 שניות. יש מקרים של האצה לכאורה של קצב הדיבור. רבה נבדק את הקטע הזה (מקטע 3):

Thank you for all you have done for us (0.8) and what you will do. (1.3) We

embark

XXXXXXXX

we embark on a road

הקטע מחולק לשלוש יחידות א-ג (לפני מחיאת הכפיים, כי לא מתחשבים כמובן במבט שבו אזורי תנועה הקול), והתוצאות הן כדלקמן:

טבלה 5: חלוקת היחידות בסקסט 3

יחידות	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
הברות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות
מספר הברות	2.57	2.5	6	9	9	9	9
מספר הברות	1.8	2.5	2	5	5	5	5
מספר הברות	1.1	1.3	0.9	1	3	3	3

יש עלייה בקצב גם אצל מעיינים במספר הברות בשנייה, אבל כאשר למספר הברות המועטות יש שני דגש בלבד. המהירות הכללית בקטע זה נובעת מ-2.10 שניות של שוואק שזן כמעט 25% של אורך כל הקטע (2.5 שניות).

הזמן הנמוך של רבץ אינו דוגמה מובהקת של האצה בקצב. למיכן, מיין בהזמנה ממונה של תפוח קליטון כמותו סקס (מקטע 4):

טבלה 3: חלוקת היחידות בסקסט 1

מספר הברות	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
מספר הברות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות
מספר הברות	3.3	2	3	10	10	10	10
מספר הברות	3.57	1.4	1	5	5	5	5
מספר הברות	1.3	1.5	2	5	5	5	5
מספר הברות	0.8	2.4	3	9	9	9	9

הטבלה מראה שיש האטה ברורה גם במספר הברות בכל שנייה בממוצע, וגם במספר הברות משמעות. מספר הברות בשנייה ביחידה הראשונה: "*our place* has established your place" הוא 3.3 ובמין היחידה האחרונה: "*our heartfelt gratitude*" הוא רק 2.4, ומבטא ירידה ב-27%. אם מעיינים בקצב לפי מספר הברות המועטות, הירידה היא משמעותית הרבה יותר. מהירות הראשונה, שבה יש חמש הברות מועטות בממוצע לשנייה, נצטת ביחידה האחרונה ירידה ל-0.8 הברות מועטות בממוצע לשנייה בלבד, והתוצאה היא ירידה של 84%. האטה מרשימה פחות מופיעה בקטע השני (מקטע 2) המתפקד כהזמנה למחיות כפיים:

A million of eyes (1.4) in the Middle East (0.9) are looking (0.8) at us now (0.8)

with great heart-felt hope (0.9) that our children (1.0) and grandchildren (1.1)

will know will know no more war. (1.3) Ladies and Gentlemen

XXXXXXXX

הקטע את הקטע לחמש יחידות (מסומנות א-ט), וטבלה 4 להלן מצביעה על האטה רי ועודה בקצב הדיבור:

טבלה 4: חלוקת היחידות בסקסט 2

מספר הברות	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
מספר הברות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות	שניות
מספר הברות	4.4	2.26	0.9	6	5	5	5
מספר הברות	1.1	2.86	0.9	1	5	5	5
מספר הברות	2.0	6.0	0.5	1	3	3	3
מספר הברות	1.1	2.3	0.9	1	3	3	3
מספר הברות	1.0	1.7	2.9	3	5	5	5
מספר הברות	1.1	6.6	0.9	1	6	6	6
מספר הברות	0.9	3.64	1.1	1	6	6	6
מספר הברות	1.7	2.4	2.9	5	7	7	7
מספר הברות	2.0	6.0	1.0	2	6	6	6

רק פעמים מציאות בפנים באומם הקצר שלו - שנמשך רק 4.52 דקות בסך הכול, זה היה נאום שנישא כולו בקצב האסי הטיפי שבזי מדבר האיש (ראה טבלה 1 הורחב בסעיף ג לעיל). האורך הממוצע של מציאות הכפיים במשך הנאום של חוסיין היה 15.5 שניות - במצב כפול מתורגם. אבל יצחק רבין לא הצליח להגיע לאורך הממוצע. בכך כל האורך הממוצע של מציאות הכפיים היה רק 5.35 שניות, הרבה פחות מממוצע ה-8 השניות המקובלות. אפשר להשוות את המצב לסיפור בדיוח. יש שאדם הודע לספר בדיוח - הוא מלא

אחר כל התנאים של סיפור בדיוח, ומבנה הברחה עשיר לפי הכללים וכלל זה סופה הלא צפוי (עקב הברחה) - ובכל זאת הנמען אינו מגיב, או שצוהקו קצר, המצביע אמנם על הבטו אבל הערכתו היא שהברחה אגז'ה מצחיקה כל כך. הנמען יכול להגיב גם בחיך פגומם שמודי עד יותר את ערך הסיפור כבדיוח. מאידך גיסא, בדיוח יכול להיות לא רק מוצלח בקריאתו; גם ככדיחה היא מקבלת את התגובה המתאימה ביותר - צחוק ארוך וכן בתחום אחר לגמרי, תחום הרפואה, אפשר להגיב, לצערנו, שהניתוח הצליח אבל החולה מת וכוונה לעינינו, אפשר להגיב שהנאום יודע איך לעורר את הקהל למחוא כפיים, אבל נכשל בכיפוע.

1

דן נאום ורפולומטי אחר של ראש ממשלת ישראל המנחם, יצחק רבין, בדקו שני חברים המבססים על מחקרים קודמים על נאומים פוליטיים ורפולומטיים:

- א. יש בעיקר שרז קבוצות של הכוחות שבחן אחרים נאמים כדי להזמין מחיאת כפיים מהקהל;
- ב. תוכן סמנטי עם מספר גדול של ביטויים נרדמים מסביב הנשא העיקרי של הנאום ושל האירוע, במקרה שלנו "ישלום";
- ג. תאמת קצב הדיבור ומספר משמעותי של הפסקות בדיבור (שחקוה).

כ. משך הזמן הממוצע של מחיאת כפיים הוא 8± שניות. לגבי הצלחתו של רבין עצמו במשימה, הייתי הצלחתו לקבל מחיאת כפיים מהציבור הנוכח באירוע, אפשר לקבוע שהוא ידע איך להשתמש באסטרטגיות המתבררות לעיל (ב1), שכן הוא קיבל מחיאת כפיים שבע פעמים בנאום. כל זאת הוא לא עלה בידו לקבל מחיאת כפיים באורך מלא של 8± שניות, ניתן להניח שהקהל הגיב כראוי לסיפנים שטחיים של תוכן הדיבור וקצבו, אבל ברוב שהקהל הש שדבריו של רבין נרדמים יותר מדברי קליטסון חוסיין, או שהם חודרים על אותו נקודתו, והוא קיזר במחאות הכפיים.

מציאות מוקדמת

Altman, J. Maxwell, 1984. "Public speaking and audience responses: Some techniques for analyzing applause", in J. M. Altkinson and J. Heritage (eds.), *Structures of Social Action: Studies in Conversational Analysis*, Cambridge UP, pp. 370-409.

—, 1985. "Refusing invited applause: Preliminary observations from a case study of choral oratory", in Teun A. van Dijk (ed.), *Handbook of Discourse Analysis*, Vol. 3. London: Academic Press, pp. 161-181.

הקצת מתוקל לחמש יחידות איה, הנומרים הם כולקסן:
טבלה 6: חלוקת היחידות בסיקסט 4

יחידות	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
הבית	שמות	שניות	הברות	מספר	מספר	מספר
בשניות	בשניות	בשניות	בשניות	בשניות	בשניות	בשניות
א	2	1	0.6	3.3	1.67	
ב	6	2	1.8	3.3	1.1	
ג	5	2	0.9	5.56	2.2	
ד	3	1	0.8	3.75	1.25	
ה	6	1	0.5	8.0	2.0	

כפי שהוריים והמנסים יש עלייה במספר הברחות. במספר הברחות המופיעות יש עלייה ועדיה, אבל במספר הברחת המילה יש גידול של 142% - 3.33 הברות בשנייה כיחידה הראשונה. עד 8 הברות כיחידה האחרונה, אבל שוב אורך השתיקות מפצה על ההאצה המוצגת בטבלה. אורך כל הקצת הוא 8.1 שניות ובתוך זה יש 3.5 שניות בלי ריבוי, דהיינו 43.2%.

1

אם נניח שהמנסים שבונו לעיל הם הקופצים בהזמנות למחאת כפיים באומים ורפולומטיים, אפשר להניח שהיא ממשלה ישראל המנחם יצחק רבין היה מודע להם. הוא למר במשך שנים אין לזכר לקבל מחיאת כפיים לאומי (אם כי נאומים בתוך מדרום ממלגני או בכנסת הורשים אסטרטגיות אחרות). והוא את קצב הדיבור שלו יותר מהגדיל, כדי לעורר את הקהל להגיב במחאה רחבה ומתרגמת לאירוע במצב זה. אף על פי כן, הצלחתו בידיה הדיפלומטית מבחינה כלשהי אגז'ה נורחז כך ורק במחיות כפיים מכל סוג שהיא. המבוכן השני הוא אורך התגובה - משך הזמן של מציאות הכפיים.

אסקוטון (1984) ביקר משך זמן של מחיאות הכפיים בתגובה לנאומים פוליטיים והסיק שהמורך הממוצע של מציאות כפיים הוא 8± שניות. במחקר הקודם שלי (1996, Kurzon) הורחבו שהמנסים של אסקוטון מוקדמים על הדעה גם בנאומים ורפולומטיים. הממוצע לל המנסים כפיס בשיעורן 13.9.93 (המסם ישראל-אשף) היה 8.4 שניות, והוא היה כפיה ממוצע. כפיס הבין בממוצע זה היה רק שלושה נאומים האורך הממוצע של מציאות הכפיים (החן מתגובה הקהל כפיס כל נאום) היה 8.59 שניות - בתוך הגבולות שאסקוטון קיבל העניח קליטסון קיבל בממוצע מציאות כפיים שאורכו הוא 9.56 שניות, המלך חוסיין קיבל